

Examen AA

Externe Verslaggeving 2

DATUM: 22 juni 2017
TIJD: 13.30 – 16.30 uur

Belangrijke informatie:

- Dit examen bestaat uit 4 opgaven en 9 pagina's inclusief voorblad. Controleer of dit examen compleet is!
- Lees de vragen eerst rustig door voordat u antwoord geeft.
- Schrijf duidelijk en gebruik een zwart- of blauwschrijvende pen! Geef duidelijk aan welk antwoord bij welke vraag hoort.
- Vermeld uw naam op het uitwerkingenpapier en nummer de pagina's.
- Motiveer steeds uw antwoord. Aan onvoldoende gemotiveerde antwoorden worden geen punten toegekend.
- Bent u klaar met uw examen, lever uw examen inclusief uw uitwerkingen- en kladpapier volledig in.
- Geef niet meer antwoorden dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld drie redenen worden gevraagd en u geeft er meer dan drie, dan worden alleen de eerste drie gegeven antwoorden beoordeeld.

Hulpmiddelen:

- Toegestane hulpmiddelen:
  - Handboek Jaarrekening 2016
  - Rekenmachine (niet grafisch)

Veel succes toegewenst!

Adviestijd opgave 1:	60 minuten	34 punten
Adviestijd opgave 2:	15 minuten	10 punten
Adviestijd opgave 3:	30 minuten	21 punten
Adviestijd opgave 4:	75 minuten	35 punten

Opgave 1 (60 minuten, 34 punten)

Margriet NV (hierna Margriet), producent van onderdelen voor de bouw, hanteert bij het opstellen van de jaarrekening de Nederlandse verslaggevingsvoorschriften en gaat voor de invulling daarvan uit van de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Op 1 januari 2015 neemt Margriet 11.200 bestaande aandelen over van Dora BV (hierna Dora). De nominale waarde van de aandelen Dora is € 500 per aandeel. Dit kapitaalbelang in Dora is voor Margriet aan te merken als een deelneming.

De koopprijs is opgebouwd uit een aandelenpakket Margriet plus een bedrag in contanten. In ruil voor 4 aandelen Dora betaalt Margriet 2, nieuw uit te geven, eigen aandelen à € 250 nominaal plus € 3.500 in contanten. Op 1 januari 2015 bedraagt het eigen vermogen per aandeel van Margriet € 1.250 en de reële waarde € 1.875.

Margriet waardeert deelneming Dora tegen nettovermogenswaarde. Betaalde goodwill wordt geactiveerd en in tien jaar lineair afgeschreven. De zeggenschapsverhouding in Dora is in overeenstemming met de omvang van het kapitaalbelang in Dora.

De balans van Dora luidt op 1 januari 2015 als volgt.

Balans Dora per 1 januari 2015 (x € 1.000)

Bedrijfsgebouwen	30.000	Aandelenkapitaal	10.000
Overige duurzame productiemiddelen	10.000	Agio	5.000
Voorraden	4.500	Overige reserves	12.000
Vorderingen	3.500	Voorzieningen	6.000
Liquide middelen	2.000	Schulden	17.000
	<u>50.000</u>		<u>50.000</u>

Voor de bepaling van de fair value (reële waarde) van de aandelen van Dora zijn de volgende gegevens van belang.

- De fair value van de bedrijfsgebouwen is € 6.000.000 hoger dan de boekwaarde in de balans van Dora.
De bedrijfsgebouwen hebben een resterende levensduur van vijftien jaar en worden met jaarlijks gelijke bedragen afgeschreven tot een restwaarde van nihil.
- Op de vorderingen wordt een voorziening wegens verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Margriet acht op 1 januari 2015 een € 300.000 hogere voorziening noodzakelijk dan in de balans van Dora in aanmerking is genomen.
- Er zijn geen andere verschillen tussen fair value en boekwaarden dan de hiervoor vermelde.

NB: Bij de beantwoording van de vragen wordt afgezien van belastingen.

Vraag 1 (3 punten)

Geef gemotiveerd aan of de waarderingsgrondslag die Margriet hanteert voor de deelneming in Dora in overeenstemming is met de Nederlandse wet- en regelgeving.

Vraag 2 (6 punten)

Bereken de goodwill die Margriet heeft betaald bij de verwerving van de deelneming in Dora op 1 januari 2015.

Vraag 3 (4 punten)

Geef de journaalpost die Margriet op 1 januari 2015 heeft gemaakt van de verwerving van de deelneming in Dora.

Over boekjaar 2015 is het volgende gegeven:

- De winst van Dora over boekjaar 2015 bedraagt volgens haar eigen grondslagen € 4.500.000.
- Dora heeft op 1 mei 2015 machines aangeschaft voor € 3.000.000. Deze machines worden in tien jaar met jaarlijks gelijke bedragen afgeschreven tot een restwaarde van nihil. De machines zullen één keer in de twee jaar een revisie ondergaan. De hiermee gepaarde kosten zullen naar verwachting € 300.000 per onderhoudsbeurt bedragen. Dora treft hiervoor een voorziening voor groot onderhoud. Margriet hanteert voor de verwerking van de kosten van groot onderhoud de componentenbenadering.
- Volgens de door Margriet gehanteerde methodiek komt de voorziening wegens verwachte oninbaarheid van de vorderingen per 31 december 2015 € 200.000 hoger uit dan in de balans van Dora.
- Op 31 oktober 2015 heeft Dora 10% interim-dividend uitgekeerd.

Vraag 4 (7 punten)

Bereken voor Margriet het resultaat uit deelneming Dora over boekjaar 2015.

Vraag 5 (4 punten)

Geef het mutatieoverzicht van de post Deelneming Dora over boekjaar 2015, zoals dat wordt opgenomen in de toelichting van de **enkelvoudige** jaarrekening 2015 van Margriet.

Vraag 6 (2 punten)

Geef gemotiveerd aan hoe deelneming Dora moet worden verwerkt in de **geconsolideerde** jaarrekening 2015 van Margriet.

Ga er bij de beantwoording van vraag 7 vanuit dat Margriet deelneming Dora consolideert. Verder is gegeven dat er tussen Margriet en Dora geen onderlinge transacties plaatsvinden; bovendien bestaan er op 31 december 2015 geen onderlinge vorderingen of schulden.

Vraag 7 (8 punten)

Geef gemotiveerd aan wat voor Margriet het effect (in de zin van beter, slechter of gelijk) van consolidatie van Dora is op:

- a. de rentabiliteit van het eigen vermogen over 2015;
- b. de verhouding eigen vermogen / totaal vermogen per 31 december 2015 als maatstaf voor de solvabiliteit.

Opgave 2 (15 minuten, 10 punten)

Bob Builder BV (hierna BB) is een bouwonderneming in Roosendaal die zowel in opdracht van derden als in eigen beheer bouwprojecten uitvoert.

BB voert een bouwproject uit in opdracht van de gemeente Rucphen. Het project betreft een zwembad met binnen- en buitenbaden en andere luxe ontspanningsmogelijkheden. De aanneemsom bedraagt € 30.000.000 en BB heeft scherp moeten inschrijven en de begrote kosten bij de start van het project in 2016 bedragen € 29.500.000.

Gedeclareerde termijnen worden op de post onderhanden projecten in mindering gebracht.

Eind 2016 zijn de gemaakte en betaalde kosten € 5.900.000. Verder is bekend geworden dat door tegenvallende werkzaamheden voor grondverzet en grondreiniging de verwachte kosten in de volgende jaren € 24.300.000 gaan bedragen.

Er is € 2.000.000 aan termijnen gedeclareerd bij de gemeente Rucphen.

Vraag 1 (5 punten)

Bepaal het projectresultaat voor 2016. Onderbouw dit met berekeningen.

Vraag 2 (5 punten)

Bepaal de balanspost van dit project per einde 2016 en splits dit naar de verschillende onderdelen.

Opgave 3 (30 minuten, 21 punten)

Ruitenbergh NV (hierna Ruitenbergh) is een nationaal opererende onderneming in een groot aantal verschillende bedrijfstakken. Zij past bij het opstellen van haar jaarrekening BW2 Titel 9 en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

In het boekjaar 2016, met als balansdatum 31 december, is de directie geconfronteerd met een aantal gebeurtenissen, waarvan ze niet zeker weet of en zo ja hoe ze dit moet verwerken in de op te maken jaarrekening. De directie van Ruitenbergh roept de hulp in van een accountant om haar te adviseren over de gevolgen van de onderstaande situaties:

Situatie A

Een 100% groepsmaatschappij, al meer dan 25 jaar lid van de groep, heeft dermate verliezen geleden dat er een negatief eigen vermogen is ontstaan. De groepsmaatschappij stond aan het begin van het boekjaar nog in de administratie voor € 5.000.000. Hoe moet dit alles verwerkt worden?

Situatie B

Ruitenbergh overweegt een sale and lease back constructie op basis van financial lease voor haar complete wagenpark. Er is een principeovereenkomst met de leasemaatschappij LeaseTotaal. Bij de verkoop zal een aanzienlijke boekwinst worden behaald en Ruitenbergh vraagt zich af hoe deze verwerkt dient te worden.

Situatie C

Twee jaar geleden heeft Ruitenbergh als gevolg van een impairmenttoets fors afgeboekt op een warmteterugwininstallatie. De toentertijd lage gasprijzen maakten terugwinning veel minder rendabel. Inmiddels is de gasprijs zover gestegen dat terugwinning weer uiterst lucratief wordt. Ruitenbergh vraagt zich af of de afboeking ongedaan gemaakt mag worden en zo ja tot welk bedrag.

Vraag

Geef per geval zo uitgebreid mogelijk advies over de vragen van Ruitenbergh.

Opgave 4 (75 minuten, 35 punten)

Aan de jaarrekening 2015 van Zeeuwse Roem BV zijn de volgende gegevens ontleend.

Geconsolideerde balans per 31 december 2015

in duizenden euro's (na resultaatbestemming)

	2015	2014
ACTIVA		
<i>Vaste activa</i>		
<i>Materiële vaste activa (1)</i>	50.442	46.761
<i>Financiële vaste activa (2)</i>	<u>4.724</u>	<u>4.687</u>
	55.166	51.448
<i>Vlottende activa</i>		
<i>Vorraden en onderhanden werk (3)</i>	13.294	13.905
<i>Vorderingen (4)</i>	13.786	9.728
<i>Liquide middelen (5)</i>	<u>1.718</u>	<u>1.451</u>
	<u>28.798</u>	<u>25.084</u>
	<u>83.964</u>	<u>76.532</u>
	=====	=====
PASSIVA		
<i>Eigen vermogen (6)</i>	38.479	36.002
<i>Voorzieningen (7)</i>	5.663	5.631
<i>Langlopende schulden (8)</i>	23.749	12.015
<i>Kortlopende schulden (9)</i>	<u>16.073</u>	<u>22.884</u>
	<u>83.964</u>	<u>76.532</u>
	=====	=====

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

in duizenden euro's

	2015	2014
Netto-omzet (10)	77.612	60.287
Mutatie onderhanden werk (11)	<u>- 1.575</u>	<u>7.322</u>
	76.037	67.609
Overige bedrijfsopbrengsten (12)	<u>5.677</u>	<u>4.473</u>
SOM DER BEDRIJFSOPBRENGSTEN	81.714	72.082
Materiaalverbruik en uitbesteed werk (13)	<u>30.431</u>	<u>27.593</u>
TOEGEVOEGDE WAARDE	51.283	44.489
Personeelskosten (14)	24.550	22.324
Afschrijvingen materiële vaste activa (15)	6.973	6.538
Overige bedrijfskosten (16)	11.782	10.972
Bijzondere waardevermindering (17)	<u>2.949</u>	<u>--</u>
	<u>46.254</u>	<u>39.834</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	5.029	4.655
Resultaat deelnemingen (18)	6	-
Interestbaten (19)	34	61
Interestlasten (20)	<u>2.060</u>	<u>1.229</u>
	<u>2.020</u>	<u>1.168</u>
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING (voor belasting)	3.009	3.487
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening (21)	<u>67</u>	<u>- 45</u>
RESULTAAT NA BELASTINGEN	3.076	3.442

Zeeuwse Roem vormt in haar geconsolideerde jaarrekening een voorziening voor groot onderhoud. In plaats van het vormen van een voorziening voor groot onderhoud staan de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) onder meer de componentenbenadering toe.

Vraag 1 (3 punten)

Geef nog een andere door de RJ toegestane methode die Zeeuwse Roem zou mogen hanteren voor het verwerken van uitgaven voor groot onderhoud in haar jaarrekening.

Vraag 2 (4 punten)

Noem op grond van de verslaggevingsprincipes een bezwaar tegen de onder vraag 1 bedoelde methode. Motiveer je antwoord.

Deelnemingen en goodwill

Zeeuwse Roem hanteert bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening de volgende grondslagen:

GRONDSLAGEN VAN CONSOLIDATIE

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de cijfers van de volgende groepsmaatschappijen verwerkt:

	%
<i>Mossel BV, Yerseke</i>	100
<i>Kreeft BV, Yerseke</i>	100
<i>Oester BV, Yerseke</i>	100
<i>Haring BV, Scheveningen</i>	100
<i>Groothandel Roem van Zeeland, Antwerpen</i>	100

De 100%-deelnemingen worden integraal geconsolideerd.

Groothandel Roem van Zeeland is per 1 februari 2015 gekocht door Zeeuwse Roem BV.

In 2015 heeft Zeeuwse Roem direct noch middellijk andere deelnemingen verworven dan de hiervoor genoemde.

De volgende passage uit de Grondslagen van waardering en resultaatbepaling geeft aan op welke wijze Zeeuwse Roem haar financiële vaste activa waardeert en goodwill bij verwerving van deelnemingen in haar jaarrekening verantwoordt.

Financiële vaste activa

De groepsmaatschappijen worden gewaardeerd op nettovermogenswaarde. De overige deelnemingen zonder belang van betekenis, indien van toepassing, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, met inachtneming van een voorziening voor mogelijk waardeverlies. Verworven deelnemingen worden gewaardeerd volgens de grondslagen van de groep. Het verschil tussen de verwervingsprijs en de nettovermogenswaarde wordt verantwoord als goodwill die rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen wordt gebracht.

In de Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2015 van Zeeuwse Roem zijn de volgende toelichtingen op de Financiële vaste activa en Eigen vermogen opgenomen.

	<i>in duizenden euro's</i>	
	2015	2014
22 FINANCIËLE VASTE ACTIVA		
<i>Groepsmaatschappijen</i>	46.541	42.482
<i>Vorderingen op groepsmaatschappijen</i>	10.900	8.600
<i>Latente belastingvorderingen</i>	<u>4.110</u>	<u>4.110</u>
	61.551	55.192

Groepsmaatschappijen		
Boekwaarde aan het begin van het verslagjaar	42.482	38.621
Waardevermindering deelneming	- 2.949	-
Mutatie wegens aankoop	432	-
Resultaat	<u>6.576</u>	<u>3.861</u>
	46.541	42.482

23 EIGEN VERMOGEN

in duizenden euro's

	gestort en opgevraagd kapitaal	Agio	Overige reserves	Totaal 2015	Totaal 2014
Bedrag aan het begin van het verslagjaar	1.950	125	33.927	36.002	32.755
Goodwill	-	-	- 404	- 404	-
Uit resultaatbestemming	-	-	2.881	2.881	3.247
Bedrag aan het einde van het verslagjaar	1.950	125	36.404	38.479	36.002

Vraag 3 (6 punten)

Bereken de door Zeeuwse Roem betaalde aankoopprijs van de door haar in 2015 verworven deelnemingen.

Vraag 4 (2 x 3 punten)

Geef een argument vóór en een argument tegen het rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen brengen van goodwill.

Latente belastingvorderingen en –verplichtingen

Latente belastingvorderingen en –verplichtingen, welke voortvloeien uit fiscaal afwijkende waarderingen, worden berekend tegen het voor de vennootschapsbelasting geldende tarief. De latente belastingvorderingen (met inbegrip van de vorderingen uit voorwaartse verliescompensatie) worden slechts opgenomen voor zover de verrekenbaarheid daarvan aannemelijk is. De latente belastingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Belastingen

De belastingen worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-aftrekbare bedragen.

in duizenden euro's

31-12-2015   31-12-2014

Latente belastingvorderingen

<i>Bedrag aan het begin van het verslagjaar</i>	4.687	4.732
<i>Mutatie</i>	<u>37</u>	<u>- 45</u>
<i>Bedrag aan het einde van het verslagjaar</i>	4.724	4.687

in duizenden euro's

31-12-2015   31-12-2014

Voorziening latente belastingverplichtingen

<i>Bedrag aan het begin van het verslagjaar</i>	-	-
<i>Verworven deelneming</i>	87	-
<i>Mutatie</i>	<u>- 30</u>	<u>-</u>
<i>Bedrag aan het einde van het verslagjaar</i>	57	-

Vraag 5 (4 punten)

Geef één mogelijke oorzaak van de mutatie Verworven deelneming ad € 87.000 in het mutatieoverzicht Voorziening latente belastingverplichtingen over 2015.

Zeeuwse Roem hanteert bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening over 2015 voor de groepsmaatschappijen in Nederland een vennootschapsbelastingtarief van 22,3% en voor de groepsmaatschappij in België een tarief van 29,5%. Genoemde tarieven zijn gedurende geheel 2015 van toepassing voor zowel balansposten als resultaatposten in verband met belasting naar de winst.

Vraag 6 (9 punten)

Geef in de vorm van een journaalpost de verwerking van de belasting naar de winst in de geconsolideerde jaarrekening 2015 van Zeeuwse Roem.

Vraag 7 (3 punten)

Bepaal voor de geconsolideerde winst-en-verliesrekening 2015 van Zeeuwse Roem het bedrag van de afwijking tussen nominale belastingdruk in Nederland en effectieve belastingdruk. Geef daarbij aan of er sprake is van over- of onderdruk.